

Sygn. akt V CSK 630/18

POSTANOWIENIE

Dnia 25 czerwca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska

w sprawie z powództwa Ł. J.

przeciwko Z. Ć.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 25 czerwca 2019 r.,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanej

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 22 lutego 2018 r., sygn. akt I ACa (...),

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2) zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) zł tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 k.p.c.), a rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do

rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Pozwana wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na występowanie w sprawie istotnych zagadnień prawnych (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), które przedstawiła w formie pytań: czy w sytuacji braku stosownych regulacji kontraktowych umowa o roboty budowlane opiewa po stronie wykonawcy na świadczenie co do zasady niepodzielne, czy też świadczenie z definicji podzielne, i ewentualnie, czy okoliczność ta wymaga oceny *ad casum*? czy skorzystanie przez inwestora z ustawowego prawa odstąpienia od umowy o roboty budowlane, w sytuacji gdy świadczenie wykonawcy jest niepodzielne, rodzi obowiązek rozliczenia stron umowy przez priorytetowe rozpatrzenie możliwości zwrotu świadczeń w naturze, a w braku możliwości - przez rozliczenie wartości uzyskanych świadczeń, oszacowanych w oderwaniu od postanowień umowy, od której odstąpiono ze skutkiem *ex tunc*? Pozwana powołała się także na istnienie potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.), a to z uwagi na istnienie dwóch linii orzeczniczych na temat charakteru świadczenia wykonawcy w umowie o roboty budowlane. Pozwana nie oznaczyła wprawdzie przepisów, których wykładania miałyby budzić wątpliwości, ale z uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika, że wątpliwość ma dotyczyć cech świadczenia wykonawcy w umowie o roboty budowlane, gdyż jeśli uzna się je za niepodzielne, to rozliczenie z inwestorem po odstąpieniu od umowy ma się dokonać na podstawie art. 394 k.c., a gdy przypisze się mu podzielny charakter, to rozliczenie to może nastąpić stosownie do art. 491 § 2 k.c.

Zgodnie z ustaloną linią orzecniczą powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego jako przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wymaga wskazania problemu o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygniętego w dotychczasowym orzecznictwie i wymagającego pogłębionej wykładni.

Zagadnienia sformułowane przez skarżącą nie mają cech określonych wyżej, gdyż zostały już objaśniane przez Sąd Najwyższy w licznych orzeczeniach (zob. np.

wyroki Sądu Najwyższego z 19 marca 2004 r., IV CK 172/03, nie publ., z 17 lipca 2008 r., II CSK 112/08, nie publ., z 12 października 2011 r., II CSK 63/11, nie publ., z 18 września 2014 r., V CSK 633/13, nie publ., z 28 listopada 2014 r., I CSK 737/13, nie publ.). Dominuje w nich aktualnie pogląd, że świadczenie wykonawcy w umowie o roboty budowlane jest podzielne, chyba że *ad casu*, z uwagi na szczególne właściwości obiektu i zakresu prac powierzonych wykonawcy, należy mu przypisać niepodzielny charakter (zob. wyroki Sądu Najwyższego z 14 marca 2002 r., IV CKN 82/00, nie publ., z 4 czerwca 2002 r., I CK 1/02, nie publ., z 16 listopada 2005 r., V CK 350/05, BSN 2006, nr 3, s. 11).

Pozwana powoływała się także na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), mającą wynikać z zaniechania dokonania przez Sąd drugiej instancji samodzielnej jurydycznej oceny roszczenia, gdyż Sąd bazował na ocenie Sądu pierwszej instancji i nie rozważył należycie znaczenia, jakie należy przypisać odstąpieniu przez inwestora od umowy o roboty budowlane, w której świadczenie wykonawcy było niepodzielne w rozumieniu art. 379 § 2 k.c.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że uzasadnienie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej jako przesłanki jej przyjęcia do rozpoznania wymaga powołania się na kwalifikowaną postać naruszenia zaskarżonym orzeczeniem przepisów prawa materialnego lub procesowego i przeprowadzania wywodu zmierzającego do jego wykazania. Oczywistość naruszenia ma miejsce wówczas, gdy jest ono widoczne *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje przy tym samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi zatem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (por. orzecznictwo przytoczone w motywach postanowienia Sądu Najwyższego z 6 listopada 2012 r., III SK 16/12, nieopubl.).

Skonfrontowanie uzasadnienia wniosku pozwanej o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z motywami zaskarżonego wyroku nie pozwala stwierdzić, żeby jej skarga kasacyjna była oczywiście uzasadniona. Stwierdzenie Sądu drugiej instancji, że akceptuje ustalenia faktyczne i ocenę prawną sprawy przedstawioną przez Sąd pierwszej instancji nie oznacza, że Sąd ten zaniechał rozpoznania sprawy w sposób właściwy dla instancji merytorycznej, ale że wyniki rozpoznania sprawy przezeń pokrywają się z tymi, do których doszedł Sąd pierwszej instancji.

Trzeba przy tym dostrzec, że niekonsekwentne jest stanowisko pozwanej, która skonstruowała zagadnienia prawne wokół problematyki podzielności lub niepodzielności świadczenia wykonawcy w umowie o roboty budowlane, a zarazem zarzuciła Sądowi drugiej instancji oczywiste uchybienie co do tej kwalifikacji. Jeżeli w związku z domniemanym naruszeniem przepisu występuje istotne zagadnienie prawne albo powstaje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, to nie może być mowy o oczywistym (rażącym) naruszeniu tego przepisu, prowadzącym do oczywistej zasadności skargi kasacyjnej w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. oraz -co do kosztów postępowania - art. 108 i art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c. oraz § 2 pkt 6 i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn. Dz.U. z.... poz. 265), orzeczono jak w postanowieniu.

jw